

Spis treści

Wykaz skrótów	XI
Bibliografia	XV
Wstęp	XXIX
Rozdział I. Od zależności do współzależności małżonków	1
§ 1. Zależność i wynikająca z niej odpowiedzialność małżonków w prawie rzymskim	2
I. Zasada zależności żony od zwierzchnika familijnego rodziny agnatycznej jej męża	3
II. Odpowiedzialność <i>pater familias</i> za zobowiązania zaciągnięte przez żonę przed wejściem do rodziny agnatycznej męża	7
III. Odpowiedzialność za zobowiązania zaciągnięte przez <i>pater familias</i>	7
IV. Odpowiedzialność za zobowiązania zaciągnięte przez żonę <i>in manu</i> za zgodą lub na polecenie <i>pater familias</i> oraz za zobowiązania zaciągnięte przez żonę <i>in manu</i> bez wiedzy <i>pater familias</i>	10
V. Odpowiedzialność za zobowiązania zaciągnięte przez żonę <i>in manu</i> w ramach udzielonego jej wcześniej <i>peculium</i>	10
VI. Odrębność ujęcia chrześcijańskiego	11
§ 2. Współzależność i wynikająca z niej odpowiedzialność małżonków w dawnym zwyczajowym prawie Polski	15
I. Zasada zwierzchniej władzy męża nad osobą i majątkiem żony w polskim prawie zwyczajowym	16
II. Majątkowe małżeńskie prawo zwyczajowe	17
III. Odpowiedzialność męża za zobowiązania dobrami oprawnymi	20
IV. Odpowiedzialność męża za zobowiązania żony.....	21
V. Odpowiedzialność żony za zobowiązania własnym majątkiem ...	22
§ 3. Modele zależności majątkowej żony od władzy męża w rozwiązaniach obcych narzuconych Polsce w okresie zaborów.....	22
I. Ogólny zarys wdrażania obcych systemów prawnych w Polsce porozbiorowej.....	23

II. Zależność majątkowa żony w ustroju niepełnej separacji dóbr w świetle niemieckiego Kodeksu cywilnego z 1896 r.	25
III. Model podległości majątkowej kobiety od władzy męża w świetle Kodeksu Napoleona i Kodeksu cywilnego Królestwa Polskiego	27
§ 4. Współzależność małżonków w regulacjach dekretu z 1946 r. oraz Kodeksu rodzinnego z 1950 r.	31
§ 5. Ewolucja zakresu odpowiedzialności w świetle Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego z 1964 r.	36
§ 6. Wnioski	38
Rozdział II. Współzależność małżeńska jako istota małżeństwa	41
§ 1. Stan cywilny oraz wspólne nazwisko jako zewnętrzne przejawy współzależności małżeńskiej	43
§ 2. Niesankcjonowane skutki osobowe współzależności małżeńskiej	46
§ 3. Obowiązek alimentacyjny przejawem współzależności małżeńskiej ...	47
§ 4. Małżeńska współzależność a mieszkanie małżonków	50
I. Uprawnienie do korzystania z mieszkania w świetle art. 28 ¹ KRO	50
II. Najem mieszkania jako wspólność łączna małżonków	52
III. Współzależność małżeńska w świetle regulacji prawa o spółdzielniach mieszkaniowych	52
IV. Małżeńska współzależność a mieszkanie deweloperskie	54
§ 5. Wzajemna reprezentacja małżonków jako przejaw małżeńskiej współzależności	56
§ 6. Konstrukcja odpowiedzialności solidarnej we wzajemnych relacjach małżeńskich jako skutek małżeńskiej współzależności	60
I. Zwykle potrzeby rodziny w świetle art. 30 KRO	61
II. Problem zdefiniowania rodziny w świetle art. 30 KRO	61
III. Status prawny współmałżonka w świetle art. 30 KRO. Zarys problematyki	64
IV. Współmałżonek jako strona czynności w świetle art. 30 KRO	65
V. Współmałżonek jako dłużnik w świetle art. 30 KRO	67
VI. Współmałżonek jako wierzyciel w świetle art. 30 KRO	67
VII. Wyłączenie odpowiedzialności solidarnej	68
VIII. Współzależność w świetle art. 30 KRO	70
§ 7. Wzajemna zależność małżonków w przepisach prawa spadkowego ...	70
§ 8. Wzajemne relacje małżonków w świetle regulacji dotyczących II filaru emerytalnego	74
I. Małżeńska współzależność w przypadku śmierci małżonka wplacającego składkę do OFE	76

II. Współzależność małżeńska w przypadku śmierci małżonka emeryta	78
§ 9. Nieodwracalne skutki współzależności małżeńskiej	80
§ 10. Wnioski	82
Rozdział III. Ustrój wspólności majątkowej ukoronowaniem współzależności małżeńskiej	85
§ 1. Wspólność łączna jako ukoronowanie małżeńskiej współzależności ...	86
I. Charakter prawny wspólności łącznej	87
II. Składniki majątku wspólnego	90
§ 2. Status prawny małżonka biernie nabywającego wierzytelność	92
I. Koncepcja skutku wewnętrznego	93
II. Koncepcja skutku zewnętrznego	94
§ 3. Konstrukcja majątku osobistego jako dopełnienie małżeńskiej współzależności	98
§ 4. Współzależność małżeńska w działalności biznesowej	100
I. Małżonek jako indywidualny przedsiębiorca	101
1. Przedsiębiorstwo jako składnik majątku osobistego	102
2. Przedsiębiorstwo jako składnik majątku wspólnego	105
3. Spółka cicha między małżonkami	110
II. Małżonek w spółce cywilnej	111
III. Małżonek w spółce osobowej	113
1. Udział w spółce osobowej jako składnik majątku osobistego	114
2. Udział w spółce osobowej jako składnik majątku wspólnego	115
3. Małżonkowie jako wspólnik zbiorowy w spółce osobowej ...	118
IV. Małżonek w spółce kapitałowej	119
1. Udział w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością jako składnik majątku wspólnego	119
2. Małżonkowie w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością jako wspólnik zbiorowy	121
3. Współzależność małżeńska w spółce akcyjnej	122
§ 5. Przejawy współzależności w ustroju wspólności małżeńskiej w prawie bankowym	124
I. Współzależność małżeńska a umowa rachunku bankowego ...	124
II. Współzależność małżeńska a umowa kredytu	127
§ 6. Pytanie o współzależność małżeńską w świetle regulacji prawa podatkowego na przykładzie podatku dochodowego	127
I. System reprezentacji podatkowej	129

II. System łącznej podmiotowości podatkowej	129
III. System rozdzielnej podmiotowości podatkowej	130
§ 7. Wnioski	131
Rozdział IV. Odpowiedzialność majątkiem wspólnym jako przejaw małżeńskiej współzależności	133
§ 1. Współzależność jako wyznacznik zasad zarządu majątkiem wspólnym	134
I. Dojrzewanie reguł dotyczących zarządu majątkiem wspólnym	134
II. Odstępstwa od zasady samodzielności w zarządzie majątkiem wspólnym	137
§ 2. Zgoda jako narzędzie uruchamiające odpowiedzialność majątkiem wspólnym	138
I. Zgoda obligatoryjna	141
II. Zgoda fakultatywna	143
III. Zgoda a sprzeciw małżonka	144
§ 3. Relacja łącząca kontrahenta z małżonkiem wyrażającym zgodę na zobowiązanie	146
I. Dług oraz odpowiedzialność	147
II. Koncepcja uznająca dług i odpowiedzialność jako elementy tego samego zobowiązania	149
III. Koncepcja zakładająca istnienie dwóch stosunków prawnych: stosunku zobowiązaniowego oraz stosunku odpowiedzialności majątkowej	150
1. Konstrukcja konkretnego stosunku odpowiedzialności majątkowej	151
2. Konstrukcja generalnego stosunku odpowiedzialności majątkowej	151
3. Wnioski w świetle koncepcji małżeńskiej współzależności ..	153
§ 4. Odpowiedzialność składnikami majątku wspólnego wynikająca <i>ex lege</i>	155
I. Odpowiedzialność małżonka majątkiem wspólnym za zobowiązania biznesowe	156
1. Odpowiedzialność współmałżonka za zobowiązania zaciągnięte w ramach indywidualnej działalności gospodarczej przedsiębiorcy	156
2. Odpowiedzialność małżonka za zobowiązania zaciągnięte przez spółkę cywilną	159
3. Odpowiedzialność małżonka za zobowiązania zaciągnięte przez spółkę osobową	159

4. Odpowiedzialność współmałżonka współnika lub akcjonariusza spółki kapitałowej	161
II. Odpowiedzialność małżonka majątkiem wspólnym za zobowiązania alimentacyjne drugiego małżonka	161
III. Odpowiedzialność małżonka za zobowiązania o charakterze publicznoprawnym	162
1. Egzekucja grzywien orzeczonych wobec jednego z małżonków w postępowaniu karnym i cywilnym	163
2. Solidarna odpowiedzialność małżonków za zobowiązania podatkowe	164
§ 5. Wnioski	165
Rozdział V. Modyfikacje małżeńskiej współzależności majątkowej poprzez zmianę ustroju majątkowego	169
§ 1. Modyfikacje współzależności preferowanej przez ustawodawcę	170
I. Współzależność a dopuszczalność umów cywilnoprawnych pomiędzy małżonkami	170
II. Modyfikacje wspólności poprzez małżeńskie umowy majątkowe	174
1. Małżeńska umowa majątkowa rozszerzająca zakres wspólności	175
2. Małżeńska umowa majątkowa ograniczająca zakres wspólności	176
3. Odpowiedzialność za zobowiązania majątkiem wspólnym przy wspólności umownej	177
III. Modyfikacje zarządu majątkiem wspólnym poprzez orzeczenie sądowe	178
§ 2. Wyłączenie ustawowego modelu małżeńskiej współzależności majątkowej	179
I. Współzależność w ustroju rozdzielności majątkowej	179
II. Współzależność majątkowa w ustroju rozdzielności majątkowej z wyrównaniem dorobków	180
III. Ustrój przymusowy	181
IV. Odpowiedzialność za zobowiązania cywilnoprawne zaciągnięte przed zawarciem intercyzy wprowadzającej rozdzielność	183
V. Odpowiedzialność za zobowiązania cywilnoprawne zaciągnięte po wprowadzeniu umownej rozdzielności	184
VI. Odpowiedzialność za zobowiązania cywilnoprawne w przypadku wprowadzenia ustroju przymusowego	184
§ 3. Wnioski końcowe	185

Rozdział VI. Współzależność małżeńska w ustroju wspólności w postępowaniu egzekucyjnym i zabezpieczającym	189
§ 1. Istota postępowania klauzulowego i egzekucyjnego – zagadnienia ogólne	190
§ 2. Środki ochrony przysługujące małżonkowi dłużnika – zagadnienia ogólne	193
§ 3. Obrona współmałżonka dłużnika w przypadku braku wystawionej przeciwko niemu klauzuli wykonalności	194
I. Obrona poprzez powództwo ekscydencyjne	194
1. Powództwo ekscydencyjne – zagadnienia szczególne	195
2. Małżonek jako osoba trzecia na gruncie art. 841 KPC	197
II. Skarga na czynności komornika z art. 767 KPC	197
§ 4. Obrona współmałżonka w przypadku wystawionej przeciw niemu klauzuli wykonalności	198
I. Zażalenie na postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności z art. 795 KPC	199
II. Obrona małżonka poprzez tzw. powództwo opozycyjne	199
1. Zastosowanie powództwa opozycyjnego w poprzednim stanie prawnym	199
2. Zastosowanie powództwa opozycyjnego w świetle obecnie obowiązujących uregulowań	203
III. Obrona współmałżonka dłużnika na podstawie art. 825 pkt 3 KPC	205
§ 5. Małżonek w postępowaniu zabezpieczającym	205
§ 6. Wnioski końcowe	207
Rozdział VII. Próba syntezy	209
§ 1. Współzależność – walor historyczny	210
§ 2. Współzależność – walor dogmatyczno-prawny	212
§ 3. Współzależność – walor praktyczno-organizacyjny w zakresie zarządu i odpowiedzialności majątkiem wspólnym	214
§ 4. Elastyczność małżeńskiej współzależności	218
§ 5. Współzależność jako istota prawna małżeństwa	219
Zakończenie	221
Indeks rzeczowy	223